

Stockholm den 19 april 2021

ASF_MATTER_ID

Till Arbetsmarknadsdepartementet

A2020/02669

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 18 december 2020 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Genomförande av balansdirektivet – balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare (SOU 2020:81). Betänkandet omfattar förslag om införlivande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1158 av den 20 juni 2019 om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU (balansdirektivet).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot betänkandets förslag men lämnar vissa synpunkter enligt vad som framgår nedan.

Synpunkter

Metoden för införlivande

I betänkandet har, med utgångspunkt i utredningsdirektiven, föreslagits en s.k. minimiimplementering. Med detta avses att förslagen så långt som möjligt ska värna befintliga regelverk och system som gäller för arbetstagare i Sverige och att förslag till ändringar ska lämnas endast om det är nödvändigt eller annars särskilt befogat.

Advokatsamfundet vill anföra följande. Balansdirektivet avser i huvudsak att genomföra regler på området social trygghet. Advokatsamfundet konstaterar att medlemsstaterna har stor frihet att utforma de system som vederbörande medlemsstat finner mest lämpliga inom det berörda området. Advokatsamfundet har därför ingen

synpunkt på den valda införlivandemetoden som sådan. På en punkt anser Advokatsamfundet dock att förslaget får märkliga konsekvenser (se nedan under rubriken Diskrimineringsombudsmannens talerätt och tillsyn).

Diskrimineringsombudsmannens talerätt och tillsyn

Advokatsamfundet delar bedömningen att det inte finns någon skyldighet att låta Diskrimineringsombudsmannens (DO) talerätt och tillsyn omfatta samtliga regler i balansdirektivet (betänkandet s. 189-196).

Advokatsamfundet menar dock att förslaget i den praktiska hanteringen medför komplikationer. En minimiimplementering gör att reglerna om DO:s talerätt och tillsynsansvar blir otydliga och inkonsekventa. Reglerna avser därtill balansdirektivets formella sida, vilket kan utgöra ett särskilt skäl att överväga någonting annat än en minimiimplementering.

Advokatsamfundet menar därför att det vore en bättre ordning att låta DO få ett fullständigt tillsynsansvar som omfattar samtliga de behandlade reglerna samt en talerätt som omfattar även reglerna om repressalier.

En lagteknisk detalj

I såväl förslaget till ändring i föräldraledighetslagen som i lagen om närståendevård föreslås en regel om att arbetsgivaren på begäran ska uppge de omständigheter som åberopas som grund för en uppsägning eller ett avskedande.

Motsvarande regler finns i lagen (1982:80) om anställningsskydd (anställningsskyddslagen) (9 § respektive 19 § anställningsskyddslagen). Till dessa regler är kopplat särskilda rättsliga konsekvenser till skydd för arbetstagare.

Enligt 2 § första stycket anställningsskyddslagen är lagen subsidiär i förhållande till andra lagar.

Advokatsamfundet drar av detta slutsatsen att anställningsskyddslagens regler i det berörda hänseendet aldrig skulle bli tillämpliga. I betänkandet diskuteras inte frågan på annat sätt än att anställningsskyddslagens regler inte är tillräckliga då de inte omfattar exempelvis VD (s. 173).

Enligt Advokatsamfundet bör tydligt framgå att de berörda formaliareglerna i föräldraledighetslagen och i lagen om närståendevård inte ersätter reglerna i anställningsskyddslagen samt att kumulativt skadestånd inte ska kunna utgå för överträdelse av de berörda formaliareglerna.

Ersättning på sjukskrivningsnivå

I betänkandet har slutsatsen dragits att det skulle vara möjligt att ha en annan nivå för ersättningen vid pappaledighet i förhållande till ersättningen vid sjukskrivning (s. 108).

Advokatsamfundet menar att balansdirektivets regel bör uppfattas så att ersättningens storlek på individnivå ska vara densamma vid pappaledighet som vid sjukskrivning. Det förhållandet att taket för sjukpenning respektive för tillfällig föräldrapenning är olika, innebär enligt Advokatsamfundet sannolikt att Sverige inte lever upp till direktivets krav med nuvarande regelverk. Advokatsamfundet anser därför att takersättningen i det berörda hänseendet bör samordnas.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander